

Kallion seurakunnan lausunto sisäisten vuokrien mallista ja määrärahaajaosta

Kallion seurakunta pitää tehtyä valmistelutyötä hyvänä ja oikeansuuntaisena. Kannatamme mallien kehittämistä esitetyltä pohjalta. Esitämme seuraavassa kysymyksiä ja näkökulmia sekä korjausehdotuksia.

Periaatteellinen ongelma on, että esitetyt mallit eivät tällaisenaan huomioi seurakuntarajat ylittävää toimintaa tai kannusta yhteisiin tiloihin. Jos yhteistyö on strateginen valinta, niin tämän pitäisi näkyä myös malleissa. Pidämme yleisesti haasteellisena sitä, että sisäisen vuokrien mallin yhteyttä talousarvioon kokonaisuutena ei ole kuvattu riittävän selkeästi.

Haluamme kiittää valmistelumateriaalissa olevaa hyvää lapsivaikutusten arviointia.

Kallion seurakunnan erityispiirteitä matalan kirkkoon kuulumisprosentin seurakuntana - keskustaseurakuntana, jonka toimintaan osallistutaan koko Helsingistä - malli ei huomioi. Se aiheuttaa meille merkittävän miinusmerkkisen tuloksen. Malli ei palkitse aktiivisesta toiminnasta, eikä se huomioi isoja kirkkotiloja. Silti pidämme sen peruslähtökohtia oikeudenmukaisuutta tavoittelevana ja nykytilaa parempana.

Aiemmassa lausunnossa pyysimme laskelmia myös nykyistä edeltävän mallin sovelluksesta.

Sisäisten vuokrien malli

Pidämme ongelmallisena Yhteisen kirkkovaltuuston roolia seurakuntien tilapäätöksissä

Lausuntoesityksessä todetaan: ”Yhteiselle kirkkovaltuustolle valmistellaan esitys Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamasta kokonaisuudesta vuoteen 2030. Valittavasta sisäisten vuokrien mallista riippumatta yhteisen kirkkovaltuuston päätös tulee määrittämään reunaehdot, joiden puitteissa seurakunnat voivat päättää käytössään olevista tiloista.”

Tilat ovat teologisesti ja toiminnallisesti yksi merkittävin seurakuntien käytössä oleva resurssi. Tämä tilakokonaisuuden siirtäminen yhteiseen päätöksentekoon johtaisi siihen, että päätösvalta ja kehittämismahdollisuus tilojen osalta siirtyisi yhtymään ja pois paikallisseurakunnilta. Järjestelmä pienentäisi seurakunnan mahdollisuuksia kehittää työtä, tasapainottaa taloutta tai muuttaa resurssien painopistettä. Suunniteltu prosessi vaarantaa seurakuntien toiminnallisen itsenäisyyden ja siirtää Helsingin seurakunnissa merkittävää toiminnallista ja taloudellista valtaa yhtymään.

Käytännössä YKN ja YKV käyttäisivät merkittävän osan ajastaan kiistellessään seurakuntien tiloista. Päätösten henkinen ja hengellinen johtaminen jäisi lopuksi kuitenkin kirkkoherralle ja seurakuntaneuvostolle, jolla ei asiassa ole ollut päätösvaltaa. Tämä lisäisi

kokemusta epäoikeudenmukaisuudesta ja kuulemattomuudesta sekä aiheuttaisi yhteisten päätöselinten merkittävän roolin muutoksen. Tiloista luopuminen on nyt vaikeaa, mutta koska ne ovat seurakuntalaisten tiloja, niin niistä luopumispäätökset pitääkin johtaa harkiten ja huolella lähellä toimijatasoa.

Peruskorjausten ja perusparannusten välinen jaottelu aiheuttaa ongelmia ja lisää hallintoa

Mallissa oleva perusparannus- ja peruskorjaus -jaottelu vaatii vielä lisätyötä ja harkintaa. Myös se, onko kiinteistöjohtokunta oikea taho päättämään jaottelun soveltamisesta, vaatii vielä uudelleen harkintaa. Onko kiinteistöjohtokunnalla aikaa, osaamista ja oikeita työkaluja ratkaista nyt esityksessä varsin abstraktiksi jäävä ero.

Kallion seurakunnalla on useita esimerkkejä yksittäisistä kiinteistöön liittyvistä korjauksista, joiden määrittely peruskorjaus-/perusparannus-akselilla on hyvin epäselvää annettujen linjausten mukaisesti (esimerkiksi hissi lisäämään seurakuntatilojen saavutettavuutta tai keittiön siirto silloin, kun rakennetaan työntekijöiden lakisääteinen tila). Kun tilaluopumisia toivottavasti tulevaisuudessa tehdään, niin tilojen monimuotoistumiseen ja siirrettäviin toimintoihin liittyvät kysymykset tulevat olemaan yhä moninaisempia. Ovatko ne peruskorjauksia vai perusparannuksia on seurakunnalle merkittävä talouskysymys.

Esitämme hankalan yksityiskohtaista päätösprosessia vaativan jaottelun sijaan, että valtuusto päättäisi neljän vuoden investointiohjelman korjaustarpeista ja perusparannustarpeista sekä tähän liittyvän kustannusarvion sekä lisäksi ohjeellisen seuraavan neljän vuoden suunnitelman. Näin saataisiin kokonaisarvio siitä, millainen tosiasiallisesti on isojen peruskorjausten vaatima taloudellinen panostus. Näihin investointeihin sitouduttaisiin yhteisellä rahoituksella. Kiinnitämme samalla huomiota siihen, että yhtymän kiinteistöosaston resurssit tulee turvata juuri peruskorjausten suunnitteluun ja kiinteistöistä huolehtimiseen.

Ulkopuolisten tilojen kalleus suhteessa sisäisen vuokrien tiloihin

Koska omien tilojen ulkopuolelta vuokrattujen tilojen vuokraan sisältyy myös pääomavastike, tulevat ne seurakunnille kalliimmaksi kuin seurakunnan omistuksessa olevat tilat. Seurakunnille yhtymän järjestämää tilaa on hyvinkin epätasaisesti 0,06-0,35 m² /jäsen. Seurakunnat, joille yhtymän tiloja pystytään tarjoamaan enemmän kuin muille, hyötyvät tästä epäsuhdasta.

Määrärahojen jakomalli

Pidämme käytettyjä määrärahajakomallin tunnuslukuja yleisesti onnistuneina ja hyvin toimintaan aiheutuvaa kuluja vastaavana. Ne ovat monipuoliset ja kohdistuvat juuri erityisesti taloudellista kuluja aiheuttaviin kohtiin. Kallion seurakunta pitää hyvänä ja monipuolisena esitettyjä diakonisen mallin kriteerejä ja pohti niiden soveltamista molemmissa malleissa. Alueellisen avun tarpeen huomioiminen rahanjaossa ja sen varmistaminen on kirkon itseymmärryksen ja tehtävän vuoksi tärkeää.

Erityisesti pidämme tärkeänä, että seurataan rippikouluun osallistuneiden kustannusten ja saadun kompensaation vastaavuutta. Rippikouluun hakeutuminen Helsingissä on vapaata yhti seurakuntarajojen. Tämä on tärkeä nuorten osallisuutta ja toimijuutta korostava arvo, joka myös lapsivaikutusten arvioinnissa nostetaan esille. Tosiasia kuitenkin on, että näin rippikouluun osallistuminen suhteessa omaan ikäluokkaan on viimeisen kahden vuoden aikana vaihdellut kokonaisten ryhmien verran 11/19 seurakunnassa. Luvut ovat ikäluokkaan verrattuna -63 - +51 nuoreen kahdessa vuodessa. Tämä tarkoittaa 2-3 rippikouluryhmän heittelyä, verrattuna siihen mikäli tarkasteltaisiin vain ikäluokkaa. Silti meille ei ole osoitettu vielä tämän mittarin osalta laskelmia siitä, että raha riittää muuttuvien kustannusten kompensointiin.

Toiminnan volyymin pitäisi vaikuttaa määrärahoihin – kannustus kehittämiseen ja kasvuun uupuu

Koemme, että valitut mittarit eivät kannusta toimimaan, kehittämään ja kasvamaan. Ne ovat staattisia. Parhaiten seurakunnat pärjäävät taloudellisesti tekemättä mitään.

Strategiamittarit johtavat ennakoimattomuuteen

Toistamme edellisen lausunnon kantamme, että pidämme ongelmallisena Kirkko Helsingissä -strategian mainitsemista määrärahaossa. Koska erikseen on vielä strategian toimeenpanon määrärahat, niin asia kertautuu nyt useamassa kohdassa. Seurakuntien työn ensisijaisena ohjurina ovat seurakuntien omat strategiat, joita varten seurakunnalla on tilat ja joita varten seurakunta saa myös määrärahat.

Kirkko Helsingissä -strategian osuus seurakunnan määrarahasta on myös ennakoimaton, koska strategia muuttuu oletettavasti muutaman vuoden välein. Seurakunnan on vaikea suunnitella taloutta pitkäjänteisesti ja käyttää rahaa vastuullisesti, jos noin ison rahamäärän jatko on epäselvää. Strategiamäärärahan osuus pitäisi poistaa erityislististä ja siirtää jaettavaksi seurakuntien kehyksessä.

Lopuksi

Koska malleihin liittyvät yksityiskohtaiset laskelmat, suunnitellut prosessit sekä toimintavaltuudet ovat osin kesken, olisimme toivoneet mallin yksityiskohtien hiomista vielä seuraavan vuoden ajan. Näin mallin käyttöön oton kaikki yksityiskohdat olisivat olleet valmiina, emmekä olisi toistaneet yhteisönä edellisen mallin käyttöönoton virheitä.

11.2.2025

Kallion seurakunnan seurakuntaneuvosto